

Redaktørens forord

Med dette sidste nummer af Dansk Sociologi årgang 31 vil redaktionen takke forfatterne for dette års artikler, essays, review-essays og anmeldelser til tidskriftet. Artiklernes kvalitet og faglige relevans skyldes også de mange fagfæller, som velvilligt har leveret kritiske og konstruktive bedømmelser af manuskripter, som redaktionen har modtaget. Derfor skal der også lyde en stor tak for bedømmernes indsats.

Redaktionen består af fagfolk fra en række forskellige sociologiske forsknings- og undervisningsmiljøer i landet. Her i redaktionen vil vi sige stor tak for samarbejdet til Stine Thidemann Faber fra Aalborg Universitet, som efter flere års værdifuldt engagement træder ud af redaktionen. Samtidig byder vi velkommen til tre nye redaktionsmedlemmer Bella Marckmann, Danmarks Evaluerings Institut, Ane Grubb, Aalborg Universitet, og Jakob Laage-Thomsen, Copenhagen Business School.

Vi lever på mange måder i et testsamfund, hvilket det seneste års udbredelse af covid-19-smittetests i særdeleshed vidner om. Et andet område, hvor vi i Danmark anvender et omfattende testsystem, er i folkeskolen. Siden 2010 har alle folkeskoler benyttet et obligatorisk nationalt testsystem, der har som formål at måle, monitorere og evaluere skoleelevernes kundskaber og færdigheder i en række af skolens fag. Det nationale testsystem har været omdiskuteret: Er måleinstrumenterne tilstrækkeligt pålidelige? Anvendes resultaterne fra de nationale test reelt til at forbedre undervisningen og sikre støtte til fagligt svage elever? I dette nummer af Dansk Sociologi sætter Tobias Bøgeskov Eriksen, Andrej Christian Lindholst og Søren Valgreen Knudsen i deres artikel om nationale test i folkeskolen fokus på, hvordan eleverne selv oplever at blive testet, og de undersøger, om der er forskelle i oplevelsen af de nationale test på tværs af køn, faglighed og trivsel. Disse spørgsmål er vigtige, ikke mindst fordi den hyppige brug af individuelle test muligvis kan påvirke elevernes (og lærernes) selvværd og trivsel. Artiklens analyser bygger på data fra spørgeskemaundersøgelser gennemført på udvalgte folkeskoler i Aalborg Kommune. Forfatterne peger på, at en del af eleverne i undersøgelsen har negative oplevelser af de nationale test, og at negative oplevelser generelt er lidt mere udbredt blandt piger end blandt drenge. Desuden viser resultaterne, at negative oplevelser af test hænger sammen med mistro og svagere faglighed.

Som et nyt tiltag ønsker redaktionen for Dansk Sociologi fremover lejlighedsvis at formidle aktuelle udenlandske sociologiske bidrag, som ellers ikke umiddelbart er tilgængelige for et dansk og i øvrigt engelsksprogligt kompetent publikum. Dette selvfølgelig som et supplement til, og på ingen måde som en erstatning for, vores primære opgave, nemlig at lægge spalter til originale sociologisk-videnskabelige bidrag på dansk. I nærværende nummer af Dansk Sociologi har vi fornøjelsen af at præsentere artiklen »Den store decentrering« af den franske sociolog Laurent Thévenot. Artiklen har tidligere været udgivet på fransk med titlen »La grande décentration« i tidsskriftet *Journal du MAUSS* og bringes her i en oversættelse til dansk foretaget af Sofie Vestergaard Jørgensen med redaktionel assistance af Anders Blok. Vi har vurderet, at artiklens på én gang krævende og nytænkende blik på nogle af samtidens væsentligste problematikker, samt dens let programmatiske kald på en ny type sociologi, gør den til et interessant bekendtskab og en potentiel dialogpartner også for mange grene af den danske sociologi.

Thévenot har spillet en central rolle i etableringen og udviklingen af en ny 'pragmatisk sociologi', der især er optaget af, hvordan mennesker engagerer sig praktisk med og finder måder at koordinere handlinger sammen i sociale situationer og i relation til deres fysiske og naturgivne omgivelser. Thévenots (og andre pragmatiske sociologers) tilgang kan dermed ses som kritiske alternativer til den samfundsanalytiske distance, som ellers kendetegner store dele af moderne sociologisk teori. At Thévenot efterhånden er blevet en kendt figur i dansk sociologi, skyldes ikke mindst oversættelser af tidligere tekstsamlinger og artikler fra fransk til engelsk og dansk (Thévenot 2011, Hansen (red.) 2016) samt formidling af fransk pragmatisk sociologi i danske sociologiske lærebøger (Blok 2013). Artiklen »Den store decentrering« forholder sig til en række store samfundsmæssige 'rystelser', i form af bl.a. miljøproblemer og grænseoverskridende migration, som ifølge Thévenot tilsammen bør give anledning til nye måder at erkende menneskets gensidige afhængigheder af hinanden og deres omgivelser på. Teksten, der undervejs inkluderer en lang række litterære, filosofiske, antropologiske og sociologiske kilder, drøfter fremmedhedens betydning for det sociale liv og for erkendelsen heraf; den miljøbestemte tilblivelse af de såkaldte værdiordener; samt betydningen af nærhed og fællesskaber bl.a. i nye former for populisme. Hermed leder den frem mod en sammenfattende appel om at forny sociologiens blik for 'det sociale undervurderede – eller ligefrem ikke anerkendte afhængigheder' i en 'udvidet politisk økologi'.

Foruden artiklerne bringer vi også et essay, som på sin vis imødekommer noget af det, Thévenot efterspørger. Under overskriften »Systemer i et klimaforandret Arktis« pointerer Lill Rastad Bjørst, at vores måder at forstå klimaet og klimaforandringerne på bør række ud over klimaforskningens systemtænkning og inkludere relationerne imellem det sociale, mennesket, biosfæren og de øvrige klimasystemer. Naturvidenskabens metoder og måder at

kommunikere kan gøre det vanskeligt at etablere forbindelser til andre (normative) forståelser af klimakrisen og dens betydning for Arktis, og derfor er der i stigende grad brug for at inkludere de menneskelige erfaringer af de arktiske klimaforandringer i klimaforskningen, og der er brug for aktører, som kan fremme dialogen mellem forskere, borgere og politikere.

Dette nummer indeholder vanligvis en række spændende anmeldelser af aktuelle samfundsvidenskabelige bogudgivelser, som forhåbentlig giver anledning til endnu mere læselyst.

Klaus Levinsen

Litteratur

Blok, Anders (2013). 'Fransk pragmatisk sociologi: Boltanski, Thévenot, Latour', i Heine Andersen og Lars Bo Kaspersen: *Klassisk og moderne samfundsteori*. København: Hans Reitzels forlag

Hansen, Magnus Paulsen (red) (2016). *Laurent Thévenot: Engagementsregimer*. København: Hans Reitzels forlag.

Thévenot, Laurent (2011). *Pragmatisk Sociologi: en tekstsamling*. København: Hans Reitzels forlag.